

Wnioski pokontrolne w muzeum – Monika Raczyńska-Sędzikowska, Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Drugiego dnia zjazdu polskich inwentaryzatorów muzealnych Monika Raczyńska-Sędzikowska, główny inwentaryzator Muzeum Narodowego we Wrocławiu, zaprezentowała najważniejsze wnioski płynące z kontroli doraźnej przeprowadzonej w tym muzeum w terminie od 8 września do 13 grudnia 2016 roku przez Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Zespół kontrolujący liczył cztery osoby.

Kontrolą objęto badanie dokumentacji i ewidencji zgromadzonych muzealiów pod kątem prowadzenia ksiąg inwentarzowych muzealiów, prowadzenia kart ewidencyjnych, przyjmowania do magazynu i wydawania z magazynu, oznakowania muzealiów oraz stanu zabezpieczenia magazynów. Kontrolą objęto całe Muzeum Narodowe oraz jego oddziały - panoramę Raclawicką, Muzeum Etnograficzne i Muzeum Sztuki Współczesnej mieszczące się w Pawilonie Czterech Kopuł.

Kontrola dokumentacji ewidencyjnej polegała m. in. na stwierdzeniu poprawności wpisów w księdze inwentarzowej i kartach ewidencyjnych oraz prawidłowości oznakowania muzealiów na losowo wybranej z każdego działu (w sumie 27 działów merytorycznych) próbie obejmującej od 10 do 30 obiektów pozyskanych do zbiorów w latach 2012-2016. Pod uwagę brano głównie przestrzeganie zapisów zawartych w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 r., Nr 5 poz. 24 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. 2004 r., Nr 202, poz. 2072 i 2073, z późn. zm.).

Dodatkowo kontrolowano: terminowość i poprawność przeprowadzania skontrów zbiorów, sposób dokumentowania pozyskiwania obiektów do zbiorów (dary, zakupy, przekazy), prowadzenie ewidencji ruchu muzealiów używanych z Muzeum (umowy, aneksy, protokoły, raporty konserwatorskie, przestrzeganie procedur i terminów), prowadzenie ewidencji obiektów przyjmowanych do Muzeum (depozyty).

Ochronę zabytków i muzealiów oraz stan zabezpieczenia magazynów oceniano m. in. pod kątem wyposażenia ich w odpowiednie drzwi, okna, kraty, certyfikowane zamki drzwiowe, czujki przeciwpożarowe i antywłamaniowe, gaśnice przeciwpożarowe. Punktem odniesienia było rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą (Dz. U. 2014 poz. 1240, z późn. zm.).

Równorzędnymi dokumentami były dla kontrolerów akty prawne i dokumenty regulujące działalność Muzeum – statut, regulamin organizacyjny oraz wszelkie aktualne w okresie objętym kontrolą zarządzenia Dyrektora muzeum regulujące postępowanie na kontrolowanych polach a także plany ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz instrukcję bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

W efekcie prac zespołu kontrolującego powstały tabelaryczne zestawienia obowiązkowych rubryk, zawierających dane, które powinny zgodnie z rozporządzeniem o ewidencjonowaniu,

znaleźć się w obowiązkowej dokumentacji ewidencyjnej. Powstały katalog służył badaniu czy rubryka jest uzupełniona danymi bądź wpisano słowo „nieznane”.

W wyniku rygorystycznego przestrzegania zapisów rozporządzenia zarzucono Muzeum m.in.:

- stosowanie skrótowców typu b.r., b.m. N.N. zamiast wpisu „nieznane”

- nieprawidłowość oznakowania ksiąg inwentarzowych – brak oznaczenia literowego. Oznaczenie naszych ksiąg składa się z identyfikacji literowej właściciela i symbolu działu, tyle że na oznaczenie działów stosujemy litery rzymskie (np. MNWr. VIII). Pomimo opinii wydanej przez NIMOZ i dołączonej do dokumentacji podtrzymano zarzut. Zwróciliśmy się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako do instytucji współzarządzającej i prawodawcy o rozstrzygnięcie spornej kwestii.

Znalazły się też zarzuty dotyczące niedokumentowania na karcie ewidencyjnej sposobu oznakowania oraz wszelkich przemieszczeń muzealium, braku regulaminu inwentaryzacji zbiorów, stanu zachowania ksiąg inwentarzowych, niespójności danych umieszczanych na karcie ewidencyjnej i w księdze inwentarzowej. Część niedociągnięć zostało poprawionych w trakcie trwania kontroli. Pozostałe zobowiązaliśmy się usunąć w ciągu dwóch lat.

Audyt zakończony został 164-stronicowym protokołem końcowym wraz z dodatkowymi 86 załącznikami do dokumentu. Muzeum Narodowe we Wrocławiu podjęło polemikę nie zgadzając się z niektórymi jego zapisami. Uzgodnioną przez strony wersję podpisano w formie zaleceń pokontrolnych, które obecnie są przez muzeum wdrażane.

Generalnie w wystąpieniu pokontrolnym, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, działania Muzeum w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

W ocenie prelegentki kontrola była, pomimo pracochłonności i czasochłonności, potrzebna muzeum, jako instytucji. Zweryfikowała działania nie tylko inwentaryzatorskie i dobrze oceniła jakość prowadzonej ewidencji zbiorów. Dała także większą możliwość wyegzekwowania poprawnej pracy ewidencyjnej od kuratorów i zwróciła uwagę Dyrekcji na rolę i potrzebę pracy inwentaryzatorów muzealnych w strukturze instytucji.